

3499'DAN 1136'YA

Av. Cengiz İLHAN*

1. Kişilerin sadece davacı ve davalı olarak iddia ve savunma haklarına sahip olmalarının yetersizliği anlaşılmış, buna bir de 2001 Anayasa değişikliği ile "adil yargılanma hakkı" eklenmiştir: "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma haklarına sahiptir" (An. 36/1). Soru şudur; bu nasıl olacak, nasıl hayata geçecek, ki şiler temel haklarından olan iddia ve savunma ile adil yargılanma haklarını nasıl kullanabileceklerdir, Bu sorunun cevabı "savunma mesleği"ndedir. Günümüzün karmaşık toplum yapısı ve ilişkileri, bir o kadar karmaşık yasal düzenlemeler kişilerin günlük yaşam içerisinde giderek daha çok idare ile kamu görevlileri ile yüz yüze gelmesi, bir başka deyişle modern toplum yaşamında idarenin toplum yaşamının kaçınılmaz bir parçası, bir unsuru haline dönüşmesi, her zamandan daha fazla olarak savunma hakkını, savunma hakkının örgütlenmesini zorunlu kılmıştır. Kişilerin, Anayasal adil yargılanma haklarını örgütlü bir savunma mesleği olmadan yeterince kullandıklarını varsaymak mümkün değildir. Savunma mesleğinin "kamu görevi" niteliği, artık, hiçbir şekilde tartışılmaz. İkinci soru şudur; devlet neden, savunma hakkının kullanılmasını kendi görevleri arasında görmemiş, bir kamu görevi olarak örgütlenmemiştir? Daha açık bir ifadeyle hakimler ve savcılar gibi avukatlık hizmetlerinin de maaş karşılığı görülen bir devlet memuriyeti biçiminde örgütlenmemesinin sebebi nedir? Konu, eski 3499 sayılı Avukatlık Kanunu'nun -kavram, sistematik ve düzenlemeleri ile günümüz Avukatlık yasasının temelidir- Mart/1938 tarihli "Hükümet Gerekçesi"nde etraflıca tartışılmıştır:

"Avukatlığın bir devlet memuriyeti haline ifrağı ve avukatların vazifelerini hakimler gibi maaş mukabilinde (karşılığında) görmeleri muhtelif yerlerde tecrübe edilmiş bir sistemdir. Baronun yaptığı suiistimaller Prusya Kralı ikinci Fredrik'i avukatlık mesleğinin ilgasına sevk etmişti. Bir kararname ile ücretli avukat istihda-

* İzmir Barosu üyesi, İzmir Barosu önceki başkanlarından, TBB önceki yönetim kurulu üyelerinden

mini menetmiş bunun yerine maaş mukabilinde vazife gören ve taraflara meccanen (ücretsiz) hizmet etmekle mükellef (yükümlü) bulunan kanuni müşavirler ikame eylemişti. Kralın bu memurları, vazifeleri devam ettikçe mafevlerine (bağlı olduğu üstlerine) bir asker disiplini ile bağlı bulunuyorlardı. Aynı tarihlerde avukatlar İspanya'da kral, Avusturya'da imparator tarafından tayin edilirdi. Birinci Nikola 'Ben Çar oldukça Rusya'da avukata ihtiyaç olmayacaktır' diyordu. Sovyet Rusya 30. Teşrinievvel (ekim).1914 tarihinde avukatlığın tamamen serbest olarak icrası sisteminden, onun tam zıddı olan devletin aylıklı memuru sistemine geçmişti. Bu usulün esas gayesi, hiç şüphesiz, avukatların davayı uzatmaktaki menfaatlarını kaldırmak, her türlü tavik (geri bırakma, geciktirme) ve tehir (erteleme, sonra bırakma) yollarını kapamaktı. Fakat bu maksat hiçbir yerde fülen tahakkuk etmedi (gerçekleşmedi). Hükümetten aylık alan bir avukat, tarafların seçmiş olduğu avukatın gösterdiği gayret ve maharetle çalışmıyordu; bilhassa davacı işini muayyen bir avukata tevdi mecburiyetinde kaldığından, kendisinin itimadını kazanmış her hangi bir şahsa müracaat imkanını bulamıyordu. Bu usul en son tatbik edildiği Sovyet Rusya'da geniş suiistimallere yol açtı; müdafilerin büyük ekseriyeti irtikâp ve ihtilâstan maznun (sanık) olarak mahkemeye sevk edildiler. Bunlardan bir kısmı idam diğerleri hapis cezasına mahkum oldular. Bunun üzerine bu sistem 1920 senesinde ilga edilerek adliyede müdafaa vazifesi meslek, kültür veyahut şahsi vasıfları bu vazifeyi icraya müsait olanlar tarafından ifa edilen bir amme hizmeti haline ifrağ edildi. Bu suretle avukatlık vazifesi mahiyet ve icabının memurlukla telif kabul etmediği bir defa daha teyyüt etmiş (doğru çıkmış) oldu."¹

Avukatlık vazifesinin, "memurlukla telif kabul etmemesinin" temel nedeni, kanımca kişi ile toplum düzeni arasındaki çelişki ve çekişmedir. Toplum düzeni, kişilere yasalarla, yasaların uygulanmasından doğan düzenlemeler ile bir faaliyet alanı belirlemiştir. Tabiatı gereği bu faaliyet alanını kişiler genişletmek, yönetimler daraltmak ister. Kişilerin hareket alanları ne kadar dar tutulursa yönetimin işi o kadar kolaylaşacak, iktidarlar o kadar güçlenecek, pekişecektir. Kişilerin mutluluğu ise bu alanının genişliğine bağlıdır. Yargılayan toplum düzenidir. Toplum düzeninin hem yargıç hem de yargılanan kişi olması beklenemez. Bu yargılanan kişinin temsilcisinin, davacı veya davalı, toplum düzeninin değil kişinin temsilcisi olmasını gerekli kılar. Bir başka deyişle, toplum düzeninin hem yargılayan hem de savunan kişi olması yargılamaya güveni yok eder. Yargı diyalektiğinin gereği budur. Sorunun asıl cevabı, savunmanın bağımsızlığı ilkesindedir.

2. Savunmanın örgütlenmesi, savunmanın bağımsızlığı fikrinin gereği ve sonucudur. Elbette savunma mesleğinin, kendi içersinde örgütlenme-

¹ Yürürlükten kaldırılmış, 3499 sayılı Avukatlık Yasası Hükümet gerekçesinden. (7.3.1938)

"Türkiye'de Savunma Mesleğinin Gelişmesi" Cilt. 1. T. Barolar Birliği Yayınları. S.117

si fikrini de içerir, hatta onu ifade eder. Savunma mesleği, bir savunma örgütü olan barolardan ayrı düşünülemez. Bir başka deyişle savunma mesleği avukatlığın bağımsızlığı ile savunma örgütü olan baroların da bağımsızlığını gerekli kılar, birisini kabul edip diğerini kabul etmeme gibi bir durum söz konusu olamaz. Bu nasıl olacaktır? Bir kamu görevi olduğu halde bağımsız olarak yürütülmesi zorunlu olarak kabul edilen savunmanın aynı mantığın sonucu gereği bağımsız olarak örgütlenmesinin kabul edilmesi gerekmez mi?

Ama bir de şu var: Yasalar, uygulama ile anlam kazanır, uygulamaya anlam veren, uygulamayı yönlendiren etkenlerin başında ise savunma mesleği mensupları gelir. Kamu düzenini temsil ettiğini ileri süren yöneticilerin temel korkusu da budur; yasaların hukukun temel ilkeleri, evrensel kuralları çerçevesinde yorumlanması çoğu ülkede, hele bizim gibi yasalardan çok yönetmeliklerle, genelgelerle yönetilen bürokratik ülkelerde savunma mesleği korkulan ve sınırlandırılması, hareket alanı mümkün olduğunca daraltılması gereken bir meslektir.

3. Savunmanın örgütlenmesinde iki durum söz konusu olabilir:

a. Avukatların, genel hükümlere göre, örgütlenmesi bir başka deyişle savunmanın statüsünün, avukatlık mesleğine kabul ve mesleğin yürütülüş kurallarının, bir savunma örgütü olan baroların hak ve yetkilerinin baroların üyeleri tarafından düzenlenmesi, uygulamaların keza baro organları tarafından yerine getirilmesi. İngiliz Baroları buna bir örnektir:

“Her Barister (savunma avukatı) Baro’ya benzeyen mesleki bir kurum olan ve kökü X. yüzyıla kadar uzanan bir INN’in üyesi olmak zorundadır. Tamamen devletten bağımsız, dernek statüsünde, yazılı ilkelere dayanmayan ve yalnızca geleneklerle yürütülen INN’lerden günümüzde dört tane kalmıştır. Hepsi de Londra’da bulunan bu dört INN birleşerek (Inns Of Court) adı altında Barolar Birliğini oluşturmaktadırlar.”²

Böyle bir girişim, aşağıda Birlik kuruluş çalışmaları kısmında da ayrıca belirteceğim üzere, ülkemizde 5 Nisan 1958 tarihinde İzmir’de Baro temsilcilerinin katıldığı bir toplantıda yapılmış, barolar tarafından “Medeni Kanun ve Cemiyetler Kanunu’na” müsteniden ve “Türkiye Barolar Birliği” unvanı ile bir dernek kurulması kararlaştırılmıştır. Adalet Bakanlığı’nın izin vermemesi üzerine bu girişim tamamlanamamıştır.

b. Diğer, statünün, savunma örgütünün, baroların hak ve yetkilerin devletçe yasa ile belirtilmesidir. Bunu da kendi içinde ikiye ayırmak mümkündür: Birisi statünün belirlenmesi kadar uygulanmasının da yürütme

²Namık Kemal Yalçın. “İngiliz Hukuku” 1981. S.151

organına bağlayan, idarenin tam bir şekilde denetimi altına alan sistemdir. Diğeri; yasa ile düzenlenmiş statünün, hak ve yetkilerinin, yorum ve uygulamalarının, yine yasa ile kurulmuş savunma örgütü barolara ve Barolar Birliği'ne bırakılmasıdır. Birinci ile ikincisi arasındaki fark yorum ve uygulamalarda savunma örgütünün göreceli de olsa bağımsız hale gelmesidir. Yargı denetimi tam bir şekilde devam etmekle birlikte idari denetim bir hayli hafiflemiştir.

Birinci duruma örnek; 3499 sayılı Avukatlık Kanunu'dur (1 Aralık 1938-7 Temmuz 1969). Avukatlık, avukatların hak ve yükümlülükleri barolar vb. konularında etraflı düzenlemeler getirmiş bulunan, bu yasaya göre aldığım 4 Mart 1952 tarihli ruhsatımda dönemin Adalet Bakanı'nın ve Bakanlık Hukuk İşleri Müdürü'nün imzası var. Ruhsatımı, İzmir Barosu Başkanı'ndan değil, İzmir Müddeiumumisi'nden (savcı) almıştım, avukatlık yeminimi o verdimişti. Bu örnek, sanırım, ayrıca açıklamalara gerek bırakmayacak şekilde durumu açıklamaktadır.

İkinci duruma örnek; halen yürürlükte bulunan 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'dur. Yukarıda, 3499 sayılı yasanın gerekçesinden, yaptığım alıntının devamı şöyle; *"... (Her baro listesine hakimdir düsturu) artık önceden bu sistemi kabul etmiş olan yerlerde bile mahalli tatbik bulunmamaktadır."* Anahtar bir cümledir bu. 1136'dan bu yana Barolarımız, listelerine yazılmasına karar verdikleri yeni üyelerinin, ruhsatlarını başkanlarının imzasıyla vermektedirler. Bu belki şimdi fark edilmiyor ama, önemli bir aşamadır, simgesel de olsa (her baronun listesine hakimdir) ilkesini, en azından hakim olması gerektiğini ifade etmektedir. Bu, bizim kuşağın uzun, zorlu ve ısrarlı çalışmalarını ile varılmış bir aşamadır. Barolar bir Adalet Bakanlığı kuruluşu olmaktan çıkarılmaya çalışılmış, bu da güçte olsa başarılmıştır. Son 2001 değişiklikleri varılan aşamayı daha ileri götürmüştür. Yorumlama, uygulama ve denetleme artık baroların elindedir. Barolar kuralları koymasa bile, kuralları yorumlama ve uygulamakta bir ölçüde de olsa bağımsızdırlar. Bu hiç de kolay olmamıştır, başlangıcı ilk fikir, ilk çıkış noktası 1934 İzmir Toplantısı'ndan alırsanız, 1136 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği 1969'a kadar otuz beş, 1957 Zonguldak Barosu'nun çağrısı olarak alırsanız on iki, 1958 İzmir Toplantısı'ndan alırsanız on bir 1963 Ankara Toplantısı'ndan alırsanız altı yıl süren ısrarlı ortak bir çaba. Bu gün Barolarımızın, Barolar Birliği'nin, sadece bir meslek örgütü olarak değil, bir hukuk, bir fikir kurumu, bir baskı gurubu olarak etkin ve saygın konumundaki derinlik, hiç şüphesiz, geçmişteki bu uzun, ısrarlı, bilgili ve bilinçli, ödünsüz çalışmalarından gelmektedir.

Son durak; elbette statünün de barolar tarafından belirlenmesi, baroların meslek kuralları kadar, yönetim kurallarını da kendilerinin koyabilmesi, kendi üyelerini kendilerinin yetiştirmesidir.

Lincolns'in, The Inner Temple, The Middle Temple ve Grays Inn adlarını taşıyan Londra'daki bu dört kurum (baro) bizim eski medreselerin havasını da biraz andıran, hem bir okul, hem bir dernek hem de öğrencilerin ders görmelerinin yanı sıra yatıp kalktıkları ve yemek yedikleri birer yurt havasını taşımaktadırlar. Mesleki öğretim ve eğitimin doruk noktasında gerçekleştirildiği bu kurumlarda çeşitli yazılı sınavların ağırlığı ve başarı oranının hiçbir zaman %30'u geçmemesi bir öğünme nedeni olarak kabul edilir ve Hukuk Diploması elde etmenin çok kolay olması sonucu Hukuk Fakültesi mezunları pratikte mesleki görev alamamalarının yanı sıra kurumsal olarak da genelde hukukçu kabul edilmezler."³

Ayrıca; "Avukatlığa kabul Şartları"na (md. 3) getirilen "İstisnalar"ın, (md. 4) tamamen ortadan kaldırılması mümkün olmasa bile en aza indirilmesi sağlanmalıdır. Çeşitli nedenlerle Adli veya idari veya akademik görevlerden ayrılmış veya sürdürmekte olan kişiler için barolar ya bir sığınma ya bir emeklilik uğraşı yeri ya da "ek iş" gibi görülmektedir ve baroların kapısı her zaman açık tutulmak istenmektedir. Bu gibi kişilerden bazıları avukat kimliğinden çok bu kimliğin altında eski veya sürmekte olan görev ve kimlikleri ile baro çatısı altında rahatça çalışabilmek istemektedirler. Baroların, yasaların belirlediği şartlara göre kabul etmek zorunda kaldıkları, avukatlık formasyonu almamış bu gibi üyeleri üzerinde meslek disiplini kurmaları hiç de kolay değildir.

4. Birliğin web sitesinde birkaç satırla geçiştirilmiş tarihten etkilenecek, 1136 sayılı Avukatlık Yasası'nın ve Türkiye Barolar Birliği'nin kuruluş çalışmalarının kısa bir özetini vermek istiyorum.

Barolar Birliği'nin web sitesindeki kısa açıklamanın başlangıcı doğrudur: "Ocak 934 yılında İzmir'de toplanan Türkiye Avukatlar Kongresi'ne katılan çeşitli baro temsilcilerinin 5 gün süren toplantı sonunda almış oldukları kararlardan en önemlilerden birini 'Türkiye Avukatlar Birliği'nin kurulması teşkil ediyordu. Buna rağmen 27 Haziran 1938 tarihinde kabul edilen 1 Aralık 1938 tarihinde yürürlüğe giren ve o zamanın şartlarına göre bir çok ileri ve yeni hükümler getiren 3499 sayılı Avukatlık Kanunu'nda maalesef Barolar Birliğine verilmemiştir." Arkası şöyledir:

Daha sonra; 1957 yılında Zonguldak Barosu, bütün barolara bir yazı göndererek girişimde bulunmuş, bu girişim sonucu önce 18 Nisan 1957

³ Aynı eser. s.151.Dip not. 80

Ankara'da sonra 28 Ağustos 1957 tarihinde İstanbul'da olmak üzere iki toplantı yapılmıştır. Bu toplantıları 5 Nisan 1958 tarihinde İzmir Toplantısı takip etmiştir. İzmir Ticaret Odası salonlarında gerçekleşen kapsamlı ve geniş katımlı bu toplantıda, Barolar tarafından "*Medeni Kanun ve Cemiyetler Kanunu*"na müsteniden ve "*Türkiye Barolar Birliği*" unvanı ile bir dernek kurulması kararlaştırılmış, derneğin esas nizamnamesi, maddeleri ayrı ayrı müzakere edilmek ve oylanmak suretiyle kabul edilmiştir. 6 Nisan 1958 tarihinde sona eren toplantıda ayrıca, bu geniş kapsamlı toplantı ve kabul edilen Birlik nizamnamesi onuruna, "*5 Nisan gününün Avukatlar Günü olarak kabulüne*" karar verilmiştir.

Adalet Bakanlığı, kanunda değişiklik yapılmadıkça, yasal bir kuruluş olan baroların, Cemiyetler Kanunu'na göre de olsa birlik kuramayacaklarını barolara bildirmesi üzerine girişim tamamlanamamıştır.

Sonraki toplantı, Ankara Barosu'nun çağrısı üzerine, beş yıl sonra, 21-22 Nisan 1963 günleri, Ankara'da yapılmıştır. Çalışmalar, birisi "*Avukatlık Kanunu, Barolar ve Barolar Birliği*" diğeri "*Sosyal Güvenlik ve Yardımlaşma*" konusunda olmak üzere kurulan iki komisyon halinde sürdürülmüştür. Barolar ve Barolar Birliği Komisyonu, avukatlık kanununun ilkelerini müzakere etmiş, o ilke tespit ederek, önermiştir. O günlerin koşullarını ve fikirlerini yansıtmalarının yanında günümüz fikir ve çalışmalarının değerlendirilmesi bakımından da önemli gördüğüm bu ilkeleri (Ek.1)de sunuyorum. SSK alternatif teklifini kabul etmeyen Sosyal Güvenlik Komisyonu'nun önerisi ise, kurulacak barolar arası bir yardımlaşma sandığı olmuştur. Genel kurul, her iki komisyon raporunu kabul etmiş, bu ilkelere göre tasarının hazırlanması ve yasalaştırılması konusunda, müştereken, Ankara, İstanbul, İzmir Baroları'na görev vermiştir. Yasa ve birlik kuruluş çalışmaları, 1969 tarihinde Birliğin kurulmasına kadar bu üç baro tarafından ortaklaşa yürütülmüş ve gerçekleştirilmiştir.

Türkiye Barolar Birliği'nin kurulmasını ön gören ilk taslak Eylül/1963 tarihlidir ve Ankara Toplantısı kararları doğrultusunda üç baro temsilcilerinin İstanbul'da yapılan çalışmalarıyla hazırlanmıştır. İkinci taslak 14.1.1966 tarihinde İstanbul, Ankara ve İzmir Baroları temsilcilerinin, İzmir'de yaptıkları toplantılar sonucunda oluşmuştur. 1136 sayılı Yasa'ya esas olan metin bu taslaktır.

Aradan geçen bunca zamandan sonra bütün isimleri tek tek hatırlama imkan yok. Birliğin 1969 Ağustos ilk genel kuruluna kadar İstanbul'dan Avukatlar Orhan Arsal, Ferruh Dereli, Emin Baltaoğlu, Ahmet Hamdi Sayar, Sabih Atlı, Ankara'dan Asım Ruacan, Mehmet Nomer, Saffet Nezihi, Oktay Çubukgil, Rahmi Magat, İzmir'den, Hulusi Selek, Necdet Öklem, Enver Aslanalp ve ben Cengiz İlhan, Antalya'dan Zeki Şeremet Bursa'dan

Zeki Yücel ilk aklıma gelenler. Kuruluştan sonra ise, bu isimlere Ankara'dan Faruk Erem, Atila Sav, Erdoğan Bigat, Fehmi Özçelik, İlhan Kutay İstanbul'dan Osman Kuntman, Tacettin Sırmalı, Necla Fertan, İzmir'den İskender Özturanlı, Hasan Basri Güder, Eskişehir'den Hikmet Tuncay, Aydın'dan Hilmi Becerik, Samsun'dan İhsan Saraçlar, Konya'dan İhsan Onar ve Mehmet Kavaklar Balıkesir'den Vedat Burcuoğlu, Gaziantep'ten Orhan Barlas, Adana'dan Saadettin Tokbey ve Ziya Bilge katılmışlardır. Hepsini şükran ve saygı ile anıyor, vefat etmiş olanlara rahmet diliyorum.

İlk yılların günlerle süren genel kurulları, yönetim kurullarını, heyecanlı, ateşli tartışmalarını, hiç unutmadım. Nostalji mi? Hayır, sanmıyorum, konuya bir derinlik sorunu olarak bakıyor, genç kuşaklara "iyi örnekler" sunmak için yazıyorum. Camiasıyla birliktelik kuramamış, kendisini camiasından soyutlamış kurumların sorunların çözümünde başarı şansı hiç de fazla değildir. Birliğimiz kuruluş çalışmalarını bu ilkeyi benimseyerek yürüttü, kısa zamanda kendisini toplumumuza kabul ettirip, saygın ve etkili bir kurum olabilmişse sebebi başka yerde aramamalıdır. Başta zihniyet olmak üzere, genç kuşakların önünde savunmanın, savunma mesleğinin çözülmesi gereken daha bir çok sorunu vardır. Savunma, bu mesleğe inananların, bu meslek için çaba harcayanların, savunmadan heyecan duyanların işidir. İnsanların buna ihtiyacı var. Biz buna inanıyorduk. Daha önce de söylemiştim: Halkımızın son sığınağı avukatlar, avukatların son sığınağı da barolardır.

Cengiz İLHAN

21-22. Nisan/1963 Ankara Toplantısı'nda "Avukatlık Kanunu, Barolar ve Barolar Komisyonu'nca" saptanan ve genel kurulca kabul edilen ilkeler.

(Sayın Av. Enver Aslanalp arşivinden alınmıştır)

EK. 1

Türkiye Barolar Birliği Yüksek Divan Yüksek Başkanlığı'na

Avukatlık Kanunu'nun, Barolar ve Barolar Birliği konusunda çalışmak üzere yüksek kurulunuzca seçilmiş bulunan komisyonumuz bu konudaki çalışmalarında prensip meselelerini görüşmek ve tespit etmek fakat bir kanun tasarısı metni hazırlamamak hususunda karar almış bulunduğundan, kurulumuzca tespit edilen genel prensipler aşağıda tasvibinize sunulmuştur.

1. Avukat ve avukatlık müessesesi amme hizmeti mahiyetinde, serbest ve müstakil bir organdır.

2. Avukat olabilmek için mutlaka Hukuk Fakültesi mezunu olmak şarttır.

3. Staj iki yıl olmalıdır. Sonunda Barolar Birliği bir imtihan yapmalıdır. Stajyerlere yardım yapılmalıdır. Stajın şekil ve şartlarını ve stajyerlere yapılacak yardımları Türkiye Barolar Birliği'nce hazırlanacak yönetmelik düzenler.

4. Avukat olmak isteyenler ağır suçlardan dolayı mahkum olmuşlarsa af veya mennu hakların iadesine mazhar olsalar dahi avukat olamazlar.

5. Avukatlığa kabul edilenler barolarda tespit edilecek şekilde yemin ederler.

6. Baroların avukatlığa kabul veya ademi kabul kararlarına karşı Türkiye Barolar Birliği'ne itiraz olunur. Türkiye Barolar Birliği kararı hakkında Danıştay'a başvurulur. Danıştay kararı kesindir.

7. Avukatlık unvanı meslek terk edilmiş olduğu takdirde ve çok tahditli olmak kaydıyla ve yönetim kurulu kararı ile onere şekilde kullanılabilir.

8. Avukatların yapabileceği işler genişletilmelidir. Bütün dünyada olduğu gibi avukatlıktan gayri; anonim, limited ve kooperatif şirket gibi sermaye şirketlerinde ortaklık, idare meclisi reis veya üyeliği, komandit şirketlerde komanditer ortaklık gibi avukatlığa engel olmayan yeni alanlarda çalışabilmelidirler. Mesela mesleki veya hukuki gazete, dergi sahipliği veya bunlarda yayın müdürlüğü yapabilmelidir. Yürürlükte bulunan haklar saklı tutulmuştur.

9. Avukatlar çekişmesiz (nizasız) işleri de takip etmelidir.

10. Hazırlık tahkikatının her safhasında müvekkilinin yanında hazır bulunabilir ve onun imzaladığı tutanakları birlikte imzalamalıdır.

11. Avukat vekâletname ibraz etmeden dosyaları inceleyebilmeli, harç vermeden suret alabilmeli ve masrafını vererek fotokopi çıkartabilmeli.

12. Avukatlar mesleki kıdemlerine göre iş takip edebilecekleri mahkemeye girebilmek için bir kademeye tabi tutulmalıdır.

13. Avukat, müvekkilinin rızası bulunsa bile kendisine tevdi edilen veya vazifesi dolayısıyla öğrendiği bir sırrı ifşaya ve şahadete zorlanamaz.

14. *“Avukat yolsuz ve haksız gördüğü veya sonradan yolsuz veya haksız olduğu kanaatine vardığı sebebiyle işi reddetmeğe mecbur olmalıdır”* kaidesi kaldırılmalıdır.

15. Avukatlar vekâletname ibraz ettikleri dosyaları imzaları mukabilinde yazıhanelerinde tetkik edebilmelidir.

16. Avukatlar noterlerce düzenlenecek bakı mukavele ve vesikaları evvelâ imzalamaya, sonra tasdik etmeye yetkili olmalı, buna riayet edilmeden yapılan işlemler muteber olmamalıdır. A miktar ve mahiyeti itibariyle bazı davaların, idari ve mali ihtilâfların takip ve mercilerinde murafaası avukat vasıtasıyla yapılır. Mali kudreti müsait olmayanlara Adli Müzaheret Bürosu’ndan avukat tayin olunur.

17. Avukat duruşmada tevkif olunamaz ve disiplin mahiyetinde para ve hafif ceza verilemez, duruşmalarda bulunmaktan alıkonulamaz.

18. Avukat, kötü niyetle temyiz ve tashihi karar yaptığı iddiasıyla cezalandırılmaz.

19. Avukatlara karşı işlenen suçlar, yargıçlara karşı işlenen suçlar hakkındaki hükümlere tâbidir.

20. Avukatlara ait salahiyetlerin başkaları tarafından her ne suretle olursa olsun kullanılması yasaktır. Bu yasağın ağır müeyyidesi olmalıdır.

21. Barolar kuruluşlarını Barolar Birliği’ne bildirmekle kişilik kazanırlar.

22. Barolarda bir denetleme kurulu kurulup kurulmamasına Baro Genel Kurulu karar verir.

23. Baro Başkanı veya yönetim kurulu üyesi olabilmek için muayyen süre avukatlık yapmış olmak prensibi kabul edilmeli, ancak muayyen sayıdan az üyesi olan barolarda bu prensip uygulanmamalıdır.

24. Baro Başkanı veya yönetim kurulu üyesi seçilecek olanların disiplin takibatı altında bulunmaları, seçilmelerine engel olmamalıdır. Tasrih edilecek ve kesinleşmiş disiplin cezası alanların başkan ve üye olmaları kabil bulunmamalı ve seçilmiş bulunanların bu sıfatları düşmelidir.

25. Baro genel Kurul Toplantılarını, genel kurulda seçilecek başkanlık divanı yönetir.

26. Yönetim kurulundan ayrı olarak disiplin cezası vermek yetkisinde bulunan müstakil bir disiplin kurulu kurulmalı ve bunun üyelerini de genel kurul seçmeli, başkan kurul üyelerinden seçilmelidir.

27. Bütün baroların katılmaya mecbur olduğu bir Türkiye Barolar Birliği kurulmalıdır. Merkezi Ankara olmalıdır.

28. Türkiye Barolar Birliği kamu tüzel kişiliğini (amme hükmi şahsiyetini) haiz federatif teşekkül olmalıdır.

29. Türkiye Barolar Birliği kanunların avukatlara tanıdığı hakların gerçekleşmesine ve yüklediği vazifelerin tam ve şerefli bir şekilde yerine getirilmesine çalışmak, avukatların haklarına karşı vuku bulacak müdahaleleri ve muhtemel tahditleri önlemek için gerekli tedbirleri almak, avukatların ve baroların tümünü ilgilendiren hususlarda topluca hareket etmek yetkisine sahip olmalıdır.

30. Türkiye Barolar Birliği'nin organları, genel kurul, yönetim kurulu, başkan, yüksek disiplin kurulu ve denetleme kuruludur.

31. Bu organlarda görev alıp da görevleri sebebiyle başka illerden merkeze gelenlere ancak yol ve zaruri masraflar Türkiye Barolar Birliği tarafından, delegelerin masrafları da baroları tarafından ödenir.

32. Türkiye Barolar Birliği genel kuruluna, iki yüz üyeye kadar mevcudu olan barolar için iki, sonra ki her iki yüz üye için de bir delege seçilir.

33. Birlik yönetim kurulu iki sene içindir. İlk sene kura ile yarısı değiştirilir. Birlik başkanını genel kurul seçer.

34. Delege olabilmek ve birlik organlarında görev alabilmek için muayyen süre avukatlık yapmış olmak lâzımdır.

35. Disiplin cezalarını baro disiplin kuruları verir. Bu kararlara

karşı Birlik Yüksek Disiplin Kuruluna itiraz edilebilir. Birlik Yüksek Disiplin Kurulu'nun kararına karşı Danıştay'a başvurulabilir. Danıştay'ın kararı kesindir.

36. Disiplin takibatları için masraf avansları alınabilmelidir.

37. Tedbir mahiyetinde verilen işten men kararı verildiği tarihte infaz edilmeli ve itirazı kabul olmalıdır.

38. Avukatlık ücret sözleşmesi serbestçe tanzim edilebilmeli ve bir takyide tabi tutulmamalıdır. Ücretten doğan ihtilâflar prensip olarak hakem yoluyla hal edilebilmelidir.

39. Avukatlık ücreti dolayısıyla, avukatın ihtiyati tedbir ve haciz istemek hakkı olmalıdır ve teminata tabi tutulmamalıdır.

40. Avukatlık ücret tarifesini her baro kendisi hazırlamalı ve bunlar Türkiye Barolar Birliği tarafından tasdik edilmeli, Türkiye Barolar Birliği tarifeleri birleştirilerek bölge tarifeleri kabul edilmelidir.

41. Mahkemeler ve icralarca takdir olunan vekalet ücretleri avukatın hakkı olduğu ücretten ayrı olarak kendisine ait olmalıdır.

42. Avukatlık ücret tarifesi bütün yargı organlarında uygulanmalıdır.

43. Adli yardım konusunda yeni hükümlere lüzum görülmüştür.

Saygılarımızla.

KOMİSYON

Başkan	Sekreter	Raportör	Üye
Bursa Barosu	Ordu Barosu	İstanbul Barosu	Ankara Barosu
Zeki Yücel	Çiğdem Vural	A. Hamdi Sayar	Asım Ruacan
Üye	Üye	Üye	Üye
Ankara Barosu	Zonguldak Barosu	İstanbul Barosu	Gaziantep Barosu
Rahmi Magat	Cahit Gökçen	Emin Baltaoğlu	Selim Kahraman
Üye	Üye	Üye	
Mersin Barosu	Kayseri Barosu	İzmir Barosu	
Şinasi Develi	Ömer Gözübüyük	Enver Aslanalp	